

3. Samarskiy M. A., Sorokina E. L. Optimizatsiya nalogooblozheniya kak instrumenta razvitiya innovatsionnykh protsessov. URL: https://www.nifi.ru/images/FILES/Journal/Archive/2011/2/statii/2011_02_13.pdf [in Russian].

Завадська Ангеліна Тимурівна

*молодший науковий співробітник НДІ правового забезпечення
інноваційного розвитку НАПрН України
ORCID: 0000-0001-6114-0419*

ПРАВОВА СУТНІСТЬ ІННОВАЦІЙНО-АКТИВНОГО ПІДПРИЄМСТВА ЯК СУБ'ЄКТА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В процесі реформування національного законодавства у сфері інноваційної діяльності висуваються пропозиції щодо нормативно-правового врегулювання інноваційно-активного підприємства (компанії). Разом з тим, правова сутність цього суб'єкта інноваційної діяльності є не достатнім чином дослідженою. У цих наукових тезах, здійснено комплексний аналіз теоретичних підходів та законодавчої практики ЄС щодо регулювання сутності цього суб'єкта та висунуто власні позиції щодо доцільного нормативно-правового закріплення визначення терміну «інноваційно-активне підприємство».

Ключові слова: інноваційно-активне підприємство, інноваційно-активна компанія, стартап, інновації, суб'єкт інноваційної діяльності.

Zavadska Anhelina

*Research Assistant of Scientific and Research Institute
of Providing Legal
Framework for the Innovative Development of NALS of Ukraine
ORCID: 0000-0001-6114-0419*

LEGAL ESSENCE OF INNOVATIVE-ACTIVE ENTERPRISE AS A SUBJECT OF INNOVATIVE ACTIVITY

In the process of reforming the national legislation in the field of innovation activity, proposals are made on the legal regulation of innovation-active enterprise (company). However, the legal essence of this subject of innovation is not sufficiently studied. These scientific theses, carries out a comprehensive analysis of theoretical approaches and legislative practice of the EU to regulate the compliance of these entities and put forward their own positions on the appropriate legal consolidation of the definition of the term «innovation-active entrepreneurship».

Keywords: innovation-active enterprise, innovation-active company, startup, innovations, subject of innovation activity.

В законодавстві України термін «інноваційно-активне підприємство» відсутнє. Найбільш близьким за своїм змістом вбачається термін «інноваційне підприємство», визначене в Законі України «Про інноваційну діяльність» як підприємство (об'єднання підприємств), що розробляє, виробляє і реалізує інноваційні продукти і (або) продукцію чи послуги, обсяг яких у грошовому вимірі перевищує 70 відсотків його загального обсягу продукції і (або) послуг.

У міжнародних правових актах термін «інноваційно-активна компанія» міститься у посібнику ОСЛЮ «Вимірювання науково-технічної діяльності: настанови щодо збору та інтерпретації інноваційних даних», відповідно до якого, це та компанія, яка здійснює інноваційну діяльність в протязі розглянутого періоду, в тому числі з поточної і колишньої діяльністю [1].

Іншими словами, це компанії (підприємства), які здійснювали інноваційну діяльність протягом звітного періоду, незалежно від того, чи ця діяльність призвела до впровадження інновації [2].

В розумінні Моніторингу інноваційності польських підприємств інноваційно активні компанії – це інноваційні компанії або компанії, які за аналізований період впровадили (принаймні один) інноваційний проект, який був перерваний або відмовлений або не був завершений до кінця цього періоду [3].

В розумінні Центрального статистичного бюро Міністерства економіки Латвії інноваційно-активне підприємство – це підприємство, яке впродовж звітного періоду впровадило щонайменше одне нововведення – технологічні (продукт та процес), маркетингові чи організаційні інновації та / або здійснило інноваційну діяльність,

включаючи припинену чи припинену інноваційну діяльність, або інноваційну діяльність, яка ще триває [4].

Розглядати термін «інноваційно-активне підприємство» доцільно в аспекті терміну «стартап» як зареєстрованого в Україні суб'єкта господарювання (в тому числі фізична особа-підприємець, яка веде стартап-діяльність), з дня державної реєстрації якого пройшло менше 5 років, який відповідає таким умовам:

1. Річний дохід якого не перевищує 50 млн. євро;
2. Більше ніж 50 % доходів якого формується з виробництва та реалізації інноваційної продукції, виконання інноваційних робіт або надання інноваційних послуг;
3. Виконання інноваційного проекту;
4. Має на меті збільшення масштабу (намір збільшити обсяг товарообігу/ринків, на яких він здійснює свою підприємницьку діяльність).

Можливо звернути увагу на низку ознак, які відрізняють стартап від звичайного суб'єкта господарювання. Разом з тим, успішна реалізація стартапом мети розширення діяльності, що має наслідком перевищення встановленого для стартапів ліміту доходу; або, навпаки, вплив 5 років з дня державної реєстрації стартапу, за умови збереження за таким суб'єктом ознаки інноваційності, має наслідком втрату статусу «стартапу», і відповідно закриття доступу до певних видів державної підтримки.

Однак, як юридична особа, що здійснює інноваційну діяльність, інноваційно-активне підприємство здійснює значний вплив на розвиток інновацій в державі.

Враховуючи специфіку та високу ризиковість господарської діяльності у сфері інновацій лише не значна частина підприємств спрямована розвиток інноваційної складової.

Така ситуація спостерігається як в Україні, так і державах ЄС.

Наприклад, відповідно до Моніторингу інноваційності польських підприємств лише 2 відсотки підприємств Польщі визначені як високо інноваційні, однак компанії, що займаються інноваційною діяльністю у 2017–2019 роках, становили 34,7% усіх підприємств Польщі [5];

Разом з тим, як зазначено у цьому ж Моніторингу відсоток інноваційних та активно інноваційних компаній значною мірою позитивно корелює з розміром компанії – чим більша компанія, тим більший відсоток компаній, класифікованих як інноваційні або активні в інноваційній діяльності [5].

З цього випливає, що саме на підприємства, які за своїм «віком» або значним обсягом доходу не відповідають критерію стартапу, лягає значний тягар зі сприяння ефективному розвитку інноваційної діяльності у певній державі. Такі підприємства також потребують відповідних засобів державної підтримки, які можуть різнитися від засобів підтримки стартапів.

В національному законодавстві України в розумінні «компанії» здебільшого зживається термін «підприємство» як самостійний суб'єкт господарювання, створений компетентним органом державної влади або органом місцевого самоврядування, або іншими суб'єктами для задоволення суспільних та особистих потреб шляхом систематичного здійснення виробничої, науково-дослідної, торговельної, іншої господарської діяльності в порядку, передбаченому цим Кодексом та іншими законами (ст. 62 ГК України). Використання саме такого терміну, замість інноваційно-активної компанії, буде відповідати положенням ЦК України, ГК України, Закону України «Про науку та науково-технічну діяльність» тощо.

Враховуючи вищенаведені ознаки стартапів, необхідно визначити за ознаки інноваційно-активного підприємства:

- 1) наявність державної реєстрації юридичної особи;
- 2) наявність ознаки інноваційності (реалізація інноваційного проекту);
- 3) невідповідність вимогам до стартапу, відмінним від ознаки інноваційної.

У зв'язку з вищевикладеним, пропонуємо визначити на законодавчому рівні інноваційно-активне підприємство як зареєстровану в Україні юридичну особу, більше ніж 50 % доходів якої формується з виробництва та реалізації інноваційної продукції, виконання інноваційних робіт або надання інноваційних послуг, з дня державної реєстрації якої пройшло більше 5 років та/або річний дохід якої перевищує 50 млн. євро.

ЛІТЕРАТУРА

1. OECD/Eurostat, «The measurement of scientific and technological activities: guidelines for collecting and interpreting innovation data: Oslo manual)», Third Edition, Paris, 2005 . URL: OECD/Eurostat, «The measurement of scientific and technological activities: guidelines for collecting and interpreting innovation data: Oslo manual)», Third Edition, Paris, 2005.
2. Glossary: Innovation-active firm. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Innovation-active_firm.
3. Monitoring innowacyjności polskich przedsiębiorstw Wyniki III edycji badania 2020. URL: https://www.parp.gov.pl/storage/publications/pdf/Raport_Monitoring-innowacyjnoci-polskich-przedsibiorstw-III-edycja-2020.pdf.
4. Inovācijas uzņēmumos. URL: <https://www.csb.gov.lv/lv/statistika/statistikas-temas/uznemumi/inovacijas/tabulas/metadati-inovacijas-uznemum>.
5. Monitoring innowacyjności polskich przedsiębiorstw Wyniki III edycji badania 2020. URL: https://www.parp.gov.pl/storage/publications/pdf/Raport_Monitoring-innowacyjnoci-polskich-przedsibiorstw-III-edycja-2020.pdf.

REFERENCES

1. OECD/Eurostat, «The measurement of scientific and technological activities: guidelines for collecting and interpreting innovation data: Oslo manual)», (2005). Third Edition, Paris. URL: OECD/Eurostat, «The measurement of scientific and technological activities: guidelines for collecting and interpreting innovation data: Oslo manual)», Third Edition, Paris, 2005 [in English].
2. Glossary: Innovation-active firm. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Innovation-active_firm [in English].
3. Monitoring innowacyjności polskich przedsiębiorstw Wyniki III edycji badania 2020. URL: https://www.parp.gov.pl/storage/publications/pdf/Raport_Monitoring-innowacyjnoci-polskich-przedsibiorstw-III-edycja-2020.pdf [in Polish].
4. Inovācijas uzņēmumos. URL: <https://www.csb.gov.lv/lv/statistika/statistikas-temas/uznemumi/inovacijas/tabulas/metadati-inovacijas-uznemum> [in Polish].
5. Monitoring innowacyjności polskich przedsiębiorstw Wyniki III edycji badania 2020. URL: https://www.parp.gov.pl/storage/publications/pdf/Raport_Monitoring-innowacyjnoci-polskich-przedsibiorstw-III-edycja-2020.pdf [in Polish].